

MEDNARODNA ZAŠČITNO-REŠEVALNA VAJA EVROPSKE UNIJE HUROMEX 2008

European Union International Civil Protection Exercise – HUROMEX 2008

Bojan Kuntarič* UDK 351.862:614.8

Povzetek Abstract

Konec septembra 2008 sta Madžarska in Romunija organizirali mednarodno zaščitno-reševalno vajo »EU Huromex 2008«. Na vaji so prikazali nudenje mednarodne pomoči v okviru mehanizma civilne zaščite Evropske unije ob večji nesreči znotraj območja EU. Scenarij vaje je predvideval poplave na obmejnem območju med Madžarsko in Romunijo, ki so jim sledile nesreče z nevarnimi snovmi in industrijske nesreče. Na vaji so poleg enot iz Madžarske in Romunije sodelovale še enote iz Avstrije, Bolgarije, Hrvaške, Litve, Poljske, Slovaške in Slovenije. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je na vajo poslala enoto, sestavljeno iz gasilcev, strokovnjakov za posredovanje v nesrečah za nevarne snovi (HAZMAT), tehničnih potapljačev, vodnikov reševalnih psov in poveljstva za logistično podporo. V slovenski enoti je bilo 23 pripadnikov sil zaščite in reševanja.

At the end of September 2008, Hungary and Romania organized an international civil protection simulation exercise "EU Huromex 2008". During the exercise, international assistance within the community civil protection mechanism was demonstrated in the event of a major disaster in EU territory. The exercise scenario anticipated floods in the border region between Hungary and Romania, followed by accidents with dangerous substances and industrial accidents. Besides Hungary and Romania, teams from Austria, Bulgaria, Croatia, Lithuania, Poland, Slovakia and Slovenia participated. The Administration for Civil Protection and Disaster Relief sent a unit composed of fire fighters, experts for interventions in accidents involving dangerous substances (HAMZAT), technical divers, rescue-dog handlers and command which provided all the logistic support. The Slovene unit included 23 members of the Civil Protection and Disaster Relief Administration.

Na Madžarskem in v Romuniji je od ponedeljka, 22. septembra, do petka, 26. septembra 2008, potekala mednarodna zaščitno-reševalna vaja Evropske unije »Huromex 2008«, ki se jo je udeležilo tudi 23 slovenskih pripadnikov sil zaščite in reševanja. Na vaji so prikazali nudenje mednarodne pomoči v okviru mehanizma civilne zaščite Evropske unije ob večji nesreči znotraj območja EU. Po predvidenem scenariju vaje naj bi bile poplave na obmejnem območju med Madžarsko in Romunijo, sledile pa naj bi jim tudi nesreče z nevarnimi snovmi in industrijske nesreče. Na vaji je sodelovalo devet držav, poleg enot iz Madžarske in Romunije še enote iz Avstrije, Bolgarije, Hrvaške, Litve, Poljske, Slovaške in Slovenije. To so bile sestavljene reševalne enote za hitro posredovanje in vsako je sestavljalo po 20 oseb.

Vajo »EU HUROMEX 2008« so si organizatorji zamislili kot skupno večdnevno meddržavno zaščitno-reševalno vajo na ravni EU, na kateri je sodelovalo več članic z reševalnimi enotami in službami, katerih pripravljenost so preverili v okviru štabnega in praktičnega dela vaje.

Organizatorji so z vajo želeli doseči naslednje cilje:

- vaditi operativno usklajevanje preko mehanizma civilne zaščite EU,
- vaditi postopke usklajevanja in vodenja mednarodnih enot,
- vaditi postopke usklajevanja med lokalnimi oblastmi in mednarodnimi akterji,
- vaditi postopke sodelovanja med mednarodnimi organizacijami, ki so udeležene v dogodku,
- usposabljanje zainteresirane države za hitro pridobitev mednarodne pomoči ob nesreči.

Madžarska in Romunija sta z vajo HUROMEX 2008 želeli preizkusiti organiziranost lastnih sil in postopkov v številnih in med seboj usklajenih dogodkih zaradi posledic poplav. Naslednji cilji vaje so bili še preizkus skupnega

* Ministrstvo za obrambo RS, Uprava RS za zaščito in reševanje, Vojkova c. 61, Ljubljana, bojan.kuntaric@urszr.si

delovanja enot Madžarske in Romunije ter zaprosilo in sprejem tujih reševalnih sil ter njihovo (so)delovanje v obeh državah.

Cilji vaje za slovensko odpravo

Glavni cilj slovenske enote na vaji HUROMEX 2008 so bili vaditi, izboljšati in usposobiti se v postopkih alarmiranja, aktiviranja in pošiljanja reševalne in druge humanitarne pomoči ali enot za zaščito, reševanje in pomoč v državo, ki je zaprosila za pomoč.

Poleg ciljev, ki so jih udeležencem zastavili organizatorji in načrtovalci vaja Huromex 2008, si je slovenska odprava zadala še nekaj dodatnih ciljev, in sicer:

- preveriti in izboljšati postopke priprav slovenskih enot, ki bodo sodelovale v vaji,
- uporabiti in prikazati posebno znanje na področju tehničnega potapljanja,
- uporabiti in prikazati posebno znanje na področju ravnanja z nevarnimi snovmi,
- uporabiti in prikazati posebno znanje na področju iskanja pogrešanih s psi,
- preveriti in izboljšati sodelovanje slovenske odprave z enotami zaščite, reševanja in pomoči iz drugih držav s poudarkom na sodelovanju z enotami iz EU,
- preveriti komunikacijo vodje slovenske enote in častnikov za zvezo z drugimi udeleženci,
- preveriti logistično zagotovitev in oskrbo za slovensko odpravo (sile in sredstva za zaščito, reševanje in pomoč),
- vzpostaviti in preveriti delovanje zvez,
- preveriti pripravljenost sistema zaščite in reševanja za hitro pošiljanje enote za hitre intervencije v drugo državo,
- preveriti operativno delovanje in zmožnost sodelovanja različnih enot zaščite, reševanja in pomoči iz Republike Slovenije.

Scenarij vaje Huromex 2008

V prvi polovici septembra 2008 so dolgotrajne in močne padavine (220-270 l/m²) povzročile naraščanje vodotokov v obmejnem območju med Madžarsko in Romunijo. Vremenoslovci so napovedovali vsaj še dva tedna padavin.

Deževje je povzročilo dvig gladine reke Tise, povečan pretok (v povprečju 12 000 m³/s) pa je grozil, da bodo popustili nasipi ob reki.

Madžarska in Romunija sta skupaj sodelovali na pripravah za obrambo pred morebitnimi poplavami. Ažurirali sta načrte in začeli s pripravami za morebitno evakuacijo prebivalstva.

V porečju rek Tisa in Kettos-Korös v obmejnih regijah obeh držav so razglasili izredne razmere. Na teh območjih se zberejo glavne sile zaščite in reševanja. Državi se medse-

bojno obveščata o položaju, obe sta mobilizirali vsa razpoložljiva sredstva in enote.

Regijski organi zaščite in reševanja zagotovijo nastanitev evakuiranega prebivalstva. Zaradi morebitne identifikacije se prepove pokopavanja umrlih. Madžarska zaprosi Romunijo za pomoč pri nastanitvi evakuiranega prebivalstva (v kraju Chisineu-Cris, regija Arad).

Kljub izrednim razmeram Romunija organizira dve prireditvi v zvezi z Evropsko unijo, ki sta bili načrtovani veliko pred poplavami. Oba dogodka naj bi si ogledalo veliko število gledalcev iz evropskih držav in nekaj pomembnih predstavnikov EU. Pred dogodkoma so policijo večkrat opozorili na nevarnost nevarnih predmetov in vozil na različnih lokacijah v mestu Arad.

Madžarska in Romunija zaprosita EU MIC za mednarodno pomoč v obliki mednarodnih enot zaščite in reševanja za pomoč pri omejevanju posledic poplav. Madžarska zaprosi za pomoč pri usklajevanju zaščite pred poplavami, Romunija pa tudi za podporo pri pripravi mednarodnih sil za zaščito in reševanje ob obeh načrtovanih mednarodnih prireditvah.

Dogodki na Madžarskem so se najprej zgodili v regiji Jász-Nagykun-Szolnok (prometne nesreče, železniške nesreče, ovire na cesti, industrijske nesreče, reševanje ponesrečenih). Posledice nesreč odpravljajo lokalne in mednarodne enote. Strokovnjaki EU spremljajo stanje in ocenjujejo škodo ter potrebno pomoč. Mednarodne enote organizirajo OSOCC (*On Site Operational and Coordinational Centre* – center za usklajevanje dejavnosti na območju nesreče), ki ob pomoči strokovnjakov EU usklajuje operacije mednarodnih enot. Reševalne akcije potekajo tudi ponoči.

Dogodki na Madžarskem so se nadaljevali v regiji Bekes, kjer je bilo treba okrepiti nasipe, da bi zaščitili prebivalstvo in materialne dobrine. LEMA je zaprosila OSOCC za prerazporeditev mednarodnih enot za pomoč v okolici mesta Gyula. Na območju Szanazug je bilo treba opraviti naloge, potrebne zaradi poplav (reševanje iz vode, ojačitve nasipov, čiščenje zaščitnih pregrad, podvodno reševanje). Lokalne enote so se ukvarjale z ovirami na komunikacijah, železniškimi nesrečami in iskanjem pogrešanih. Poveljniki enot so delovali preko operativnega štaba. Evakuirane prebivalce so namestili v taboru v Romuniji.

Slika 1. Znak Vaje EU HUROMEX 2008
Figure 1. EU HUROMEX 2008 exercise logo.

V Romuniji so se dogodki začeli v Nadabu (velik požar v industriji), nato se nadaljujejo v Aradu v Neptun (namerno kriminalno-teroristično dejanje z uporabo »umazane bombe« v počitniškem naselju), nato se je zgodil še potres v zahodnem delu Romunije (poškodovan hotel in upravna industrijska zgradba), prometna nesreča z nevarno snovjo in druga prometna nesreča, ko avtobus zapelje v jezero Ghioroc.

Načrtovalci so si vajo zamislili in jo tudi izpeljali na podlagi predpostavke, da je v porečju reke Tise na območju Madžarske in Romunije prišlo do večjih poplav, katerih posledice so bile tako velike, da jim državi sami nista bili kos, zato sta za pomoč zaprosili mednarodno skupnost. Prošnjo za pomoč so poslali centru za opazovanje in obveščanje EU (MIC – *Monitoring and information center*).

Trimesečne priprave

Kakor je povedal poveljnik enote za hitre intervencije Civilne zaščite Republike Slovenije Miloš Kovač, ki je bil tudi poveljnik slovenske enote na vaji Huromex, je iz Slovenije na vaji »EU HUROMEX 2008« sodeloval del državne enote za hitre reševalne intervencije CZ.

Slovenska enota, ki je sodelovala na vaji, je bila sestavljena iz enote za ravnanje z nevarnimi snovmi »HAZMAT«, enote za tehnično potapljanje, enote vodnikov reševalnih psov in poveljstva za podporne naloge. To so bili informacijsko telekomunikacijska (IT) podpora, logistična podpora in častnik za zvezo.

Poleg enote so se vaje iz Slovenije udeležili še ocenjevalec, dva opazovalca in predstavniki Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje.

Po besedah Miloša Kovača so priprave za odhod na takšno mednarodno vajo na Upravi Republike Slovenije

za zaščito in reševanje postale že rutina. »Pri nas se priprave začnejo približno tri mesece prej. Veliko prej potekajo različne mednarodne pripravljalne konference in sestanki. Priprave na odhod začnemo s pregledom opreme, seznamov moštva, pripravo pozivov, z usposabljanjem moštva in podobno. Če bi šli na dejansko intervencijo, bi vse zadeve potekale bistveno hitreje. V pripravah na odhod na vajo v tujino vse postopke opravimo dvakrat. Višek priprav je vedno zadnjih štiri-najst dni pred odhodom, ko dokončno pregledamo vso opremo in jo dopolnimo. V tem času pripravimo načrt potovanja do kraja vaje in s tem priprave zaključimo,« je dejal Miloš Kovač.

Znotraj kroga 500 km

»Sodelovanje naše enote na vaji Huromex 2008 je sodilo v krog 500 km, znotraj katerega naj bi po slovenski doktrini posredovale enote slovenske civilne zaščite, saj so bila prizorišča vaje oddaljena med 400 in 500 km od naše države. To je namreč razdalja, ki jo lahko po cestah z avtomobili prevozijo v enem dnevu.

Med sodelovanjem naših enot na mednarodnih vajah že preizkušamo novo organiziranost, ki jo predvideva nova uredba o organiziranosti, opremljanju in usposabljanju ter novi pravilnik o formaciji,« poudarja Miloš Kovač. »Po tem pravilniku bomo z določenimi enotami CZ sposobni v 12 urah oditi kamor koli na svetu. Na vaje v tujini odhajamo z enotami, ki so modularno sestavljene. To načelo zdaj uveljavljamo tudi v državni enoti za hitre reševalne intervencije CZ.

Glede na to, da smo že nekajkrat sodelovali na vajah v tujini, natančno vemo, kako je treba oblikovati enoto, ki bi šla na resnično intervencijo v tujino. V prihodnje bomo v skladu z novim pravilnikom o formacijah organizirali t. i. skupino MUSAR (*Medium Urban Search and*

Slika 2. Slovenski tabor med vajo Huromex 2008 na Madžarskem
Figure 2. Slovene camp during the HUROMEX 2008 exercise in Hungary.

Slika 3. Prvi stiki s predstavniki lokalne civilne zaščite
Figure 3. First contact with representatives of the local Civil Protection unit.

Rescue). To je enota za iskanje in reševanje, ki bo sestavljena zelo podobno, kakor so zdaj enote, ki jih pošiljamo na vaje v tujino. V njih bodo tehnični reševalci (gasilci), medicinski del, skupina za nevarne snovi, skupina z reševalnimi psi in poveljstvo z vsemi podpornimi nalogami. Glede na to, da Evropska unija financira do 50 odstotkov stroškov za prevoz, bo takšna enota lahko odpotovala tudi na druge načine, saj ne bomo več omejeni samo na 500 km kakor doslej. Povedati je treba, da se je omejitev našega posredovanja do 500 km pokazala za smiselno, saj lahko relativno hitro pridemo na kraj nesreče in začnemo reševati.«

Prizorišča vaje

Praktične vaje so potekale na različnih prizoriščih v obeh državah. Ta so bila naslednja:

1. Madžarska, regija Szolnok, mesto Szolnok in okolica, kjer so bila prizorišča železniških nesreč (avtobus, tovornjak, most), prometnih nesreč, helikopterske nesreče (padec helikopterja), potresa in nesreče pri delu pod vodo.
2. Madžarska, regija Bekes, mesto Gyula in okolica, kjer so bila prizorišča letalske nesreče (trk lahkega letala in helikopterja), poplave (zaščita pred njimi – folija), reševanje ljudi pred poplavami in železniška nesreča.
3. Romunija, regija Arad, mesto Arad in okolica, kjer so bila prizorišča terorističnega napada (eksplozija na mostu, pogrešani v vodi), potresa (hotel, upravna zgradba), prometna nesreča z nevarno snovjo in prometna nesreča (manjši avtobus v jezeru Ghioroc). Pripadniki slovenske reševalne enote (gasilci, tehnični potapljači in kinologi) so na vaji izvajali naloge, za katere so usposobljeni in opremljeni.

Slika 4. Gasilci med posredovanjem v prometni nesreči

Figure 4. Fire fighters during their intervention in a car accident.

Naloge je v sodelovanju s poveljniki enot dodeljeval OSOCC. Preko komunikacijskih sredstev so nato nalogo prenesli posameznim enotam. Med opravljanjem naloge je enota komunicirala z drugimi enotami, ki so opravljale isto nalogo, vodjo slovenske enote in z OSOCC. Po opravljeni nalogi so enote poročale poveljniku slovenske enote in OSOCC o izvedbi naloge.

Kaj so na vaji počeli pripadniki slovenske enote?

Ponedeljek, 22. september 2008

Ob 11.00 so aktivirali enoto HAZMAT za pomoč ob železniški nesreči, ki je 10 minut po klicu odšla na kraj intervencije. Reševala je ponesrečence iz vlaka in tovornega vozila. Skupno je našla enajst oseb, od tega sedem preživelih, ki so jih prepustili v nadaljnjo medicinsko oskrbo, štiri osebe pa so poškodbam podlegle. Reševanje je bilo končano ob 12.25.

Ob 13.50 je bila aktivirana enota reševalnih psov, ki so jo napotili na kraj helikopterske nesreče, pri čemer so bili ponesrečenci iz plovila v in ob vodi. Na kraju nesreče so reševalci na obali v dolžini enega kilometra s psi iskali ponesrečence. Našli so sedem preživelih, ki so bili vsi medicinsko oskrbljeni in prepuščeni v nadaljnjo zdravstveno oskrbo. Naloga je enota končala ob 17.30.

Ob 13.55 so enoto za tehnično potapljanje napotili na kraj iste helikopterske nesreče. Njena naloga je bilo reševanje pogrešanih oseb iz vode ter iskanje bistvenih delov helikopterja. Na območju iskanja so našli eno pogrešano osebo, ki je podlegla poškodbam. Uspešni so bili pri iskanju bistvenih delov helikopterja, ki so jih izvlekli iz vode. Akcija je bila končana ob 18.00, ko se je ekipa vrnila v bazni tabor.

Slika 5. Vodnica reševalnega psa je po radijski zvezi sporočila: »Našla sva ponesrečenca!«

Figure 5. Via radio communication, the rescue-dog handler received the following message: "We have found an injured person!"

Slika 6. Naši potapljači se odpravljajo na reševalno akcijo

Figure 6. Our divers set off on a rescue action.

Slika 7. Požar na vlaku

Figure 7. Fire on train.

Na kraj helikopterske nesreče je bila napotena tudi enota HAZMAT, ki tam ni bila potrebna in se je ob 15.10 vrnila v bazni tabor.

Ob 15.30 so enoto HAZMAT napotili na prizorišče industrijske nesreče po potresu. Kraj nesreče je bil težko dostopen zaradi porušene infrastrukture. Enoto so ob 18.10 poklicali nazaj v bazni tabor.

Ob 18.20 je ekipa za tehnično potapljanje odšla na kraj industrijske nesreče v rafineriji.

Ob 18.35 je enota HAZMAT odšla na prizorišče železniške nesreče, pri kateri je prišlo do izlitja nevarnih snovi.

Dejavnosti naše enote v noči s ponedeljka na torek

Ob 18.35 je enota HAZMAT odšla na prizorišče železniške nesreče, pri kateri je prišlo do izlitja nevarnih snovi. Na kraju nesreče je bilo treba identificirati vrsto nevarne snovi, zaustaviti njeno iztekanje iz železniške cisterne, opraviti dekontaminacijo in zagotoviti razsvetljavo. Enota je uspešno opravila vse opisane naloge. Naknadno ji je bila dodeljena še dodatna naloga, in sicer gašenje potniškega vagona. Tudi to nalogo je enota uspešno opravila. Vse dejavnosti so bile zaključene ob 21.30, ko se je enota vrnila v bazni tabor.

Ob 24.00 je bila aktivirana enota za reševanje s psi, ki je morala preiskati dve ob potresu porušeni zgradbi. Njeni pripadniki so našli 7 poškodovanih oseb, ki so jim nudili prvo pomoč in jih predali v nadaljnjo medicinsko oskrbo. Enota je končala svoje delo ob 2.00, ko se je vrnila v bazni tabor.

Ob 2.00 je bila aktivirana enota HAZMAT. Njena naloga je bilo gašenje goreče večstanovanjske zgradbe, reševanje ogroženih oseb in zagotovitev potrebne razsvetljave. Vse naloge je enota uspešno končala do 3.00, ko se je vrnila v tabor.

Slika 8. Kolona reševalcev je pripravljena za odhod iz mesta Szolnok v mesto Gyula

Figure 8. The column of rescuers is ready to leave the city of Szolnok for the city of Gyula.

Slika 9. Potapljači nameščajo plastično folijo, da bi utrdili brežino reke

Figure 9. Divers install plastic foil to strengthen the river bank.

Torek, 23. september 2008

Ob 9.00 so se udeleženci vaje premaknili iz tabora v mestu Szolnok do 135 km oddaljenega mesta Gyula. Premik je potekal v dveh kolonah in v prvi koloni so bila tri slovenska vozila. Drugi del enote je odšel proti Gyuli ob 11.00. Po namestitvi, med 12.00 in 13.00, je naša enota sodelovala pri zaščiti protipoplavnega nasipa in intervenciji ob letalski nesreči.

Ob 15.30 je bila aktivirana enota za tehnično potapljanje, ki je v dolžini 30 metrov 1,5 metra pod gladino vode in 2

metra nad gladino vode namestila zaščitno folijo. Z delom je končala ob 16.35.

Ob 17.35 je odšla na teren enota reševalnih psov, ki je na prizorišču letalske nesreče iskala ponesrečence. Delo je ustavil vodja enote zaradi varnosti, saj razmere niso omogočale nadaljnega iskanja ponesrečencev. Nato so enoti dodelili nove naloge.

Ob 19.40 je enota reševalnih psov odšla na kraj strmoglavljenja helikopterja, kjer je iskala ponesrečence. Intervencija je bila predčasno zaključena ob 20.00 uri.

Slika 10. Udeleženci vaje se selijo z Madžarske v Romunijo

Figure 10. Exercise participants move from Hungary to Romania.

Sreda, 24. septembra

Zadnji dan vaje na Madžarskem se je začel dokaj nenavadno. Na jutranjem sestanku je namreč vodja avstrijske enote obvestil organizatorje, da njegova enota zaradi slabe organizacije vaje HUROMEX 2008 odhaja domov, kar se je pozneje tudi zgodilo.

V sredo so si vajo ogledali visoki gostje, ki so jim Madžari prikazali dve vaji, reševanje na vodi in iz vode ter železniško nesrečo. Slovenska enota tehničnih potapljačev je sodelovala v vaji reševanje iz vode, in sicer pri reševanju ponesrečencev iz prevrnjenega čolna. Enota HAZMAT je prikazala tehnično reševanje pri železniški nesreči, v kateri so bila udeležena tudi osebna vozila.

Slika 11. Prikaz helikopterskega reševanja iz poplavljenih hiš

Figure 11. Aerial rescue by helicopter from flooded houses.

Premik v Romunijo

V sredo, 24. septembra, po kosilu so udeleženci vaje odšli v Romunijo v mesto Arad in na cilj prispeli ob 19.35 po lokalnem času.

Ob 20.00 je bila aktivirana enota za tehnično potapljanje. Po prihodu na kraj nesreče je enota reševala preživele osebe, ki so padle s porušenega mostu, in iskala utopljenca. Rešili so deset ponesrečencev in zaključili z dejavnostmi ob 23.15.

Četrtek, 25. september

Slovenske enote so sodelovale pri iskanju in evakuaciji preživelih, tehničnem reševanju in intervenciji ob industrijski nesreči.

Ob 08.15 so enoto HAZMAT poklicali v kemično tovarno, kjer je izbruhnil požar. Gasilci najprej niso mogli priti do kraja dogodka, saj je bila cesta zaradi potresa zaprta, očistila naj bi jo enota iz Litve. Naši gasilci so sami odstranili oviro in se lotili gašenja velikega požara in na zahtevo po dodatni pomoči dobili odgovor, da naj opravijo le svojo nalogo, ki so jo uspešno končali. Ob 10.00 je naša enota dobila obvestilo o prometni nesreči vlaka in avtobusa. Ponesrečenci so padli v jezero Ghioroc. Aktivirali so vse potapljače in čolne. Rešili so 32 ljudi in končali ob 12.35.

Skupaj z enoto HAZMAT je bila aktivirana tudi enota za reševanje s psi. Na dveh deloviščih, kjer so iskali ponesrečence, so našli štiri preživele osebe in eno osebo, ki je podlegla posledicam poškodb. Svoje delo so vodniki reševalnih psov končali ob 13.50.

Ob koncu vseh dejavnosti je organizator pripravil sklepno slovesnost z večerjo.

Organizacija vaje Huromex 2008 je bila zahtevna

Po besedah Miloša Kovača je treba organizatorje najprej pohvaliti za pripravo tako velike vaje. Številke so velike tako pri številu udeležencev kakor pri številu ljudi, ki so pripravljali vajo. V pripravah na vajo in pri vaji naj bi po neuradnih podatkih sodelovalo okoli 1500 ljudi. Vaja je bila še posebej zahtevna logistično, saj je bilo treba zagotoviti ustrezne pogoje za vse enote, in tudi strokovno, da so zagotovili kraje, kjer so bile enote aktivne in so se dogajale simulacije nesreč. Vaja je bila zahtevna tudi zato, ker je trajala več dni po 24 ur na dan in tudi enota je morala biti ves čas operativna. Zato so morali organizatorji natančno vedeti, kako bodo uporabili vire, ki so jih imeli na voljo. Glede tega je bila vaja organizirana odlično, kar nekaj težav pa je bilo pri usmerjanju mednarodnih enot do kraja, kjer so delovale. Te težave so bile posebej izrazite na Madžarskem in deloma v Romuniji. Kakor je

povedal Miloš Kovač, je bila na Madžarskem težava v tem, da so pri vaji uporabili ljudi iz vse države, ti pa niso dobro poznali lokalnih razmer.

Kakor bi bili na resnični intervenciji

»Naša enota je to dejstvo sprejela, saj bi bilo zelo verjetno podobno, če ne celo enako, če bi prišli na resnično intervencijo,« je poudaril Miloš Kovač. »Ne moremo namreč pričakovati, da bi lokalne strukture civilne zaščite tako obvladovale položaj, da bi nam zagotovile vse, kar smo potrebovali. Mi smo vajo sprejeli, kakršna je bila, in svoje delo uspešno opravili do konca.«

Na splošno so bile delovne točke, kjer so se dogajale posamezne nesreče, zelo dobro pripravljene. Po besedah Miloša Kovača vaja ni bila vedno organizirana po našem okusu, ampak tako, kakor so si jo predstavljali organizatorji. Upoštevati je namreč treba dejstvo, da sta v madžarski in romunski civilni zaščiti razmišljanje in filozofija drugačna. Pri njih je namreč veliko več vojaškega razmišljanja, zato je tudi komunikacija vodij delovnih točk in intervencij drugačna.

»Če gledamo s tega stališča,« meni Miloš Kovač, »bi lahko rekli, da bi bila vaja lahko bolj organizirana, vendar to pomeni, da bi morali popolnoma spremeniti miselnost organizatorjev. To sicer ne velja za vse, saj so bile v organizacijo vključene tudi njihove nevladne organizacije, kjer je zgodba nekoliko drugačna.

Miselnost njihovih vodij, ki sodijo v sistem civilne zaščite, je vojaška. Kot primer naj povem, da smo na jezeru iskali ponesrečence in čeprav smo že vse našli, smo morali delati naprej, saj smo svojo nalogo opravili prej, kakor je bilo to določeno s časovnim načrtom. Po drugi strani pa se je zgodilo, da je neka enota reševalcev pozabila enega od markirantov na gladini jezera in so ga naši reševalci pobrali, ko je bil že skoraj podhlajen.«

Pripadniki enote za hitre intervencije so bili odlični

»Čeprav sem na vaji Huromex 2008 poveljeval enoti slovenske civilne zaščite, bom skušal biti objektivni. Kljub vsemu po vseh merilih vaje ne morem oceniti drugače kakor odlično,« poudarja Miloš Kovač. »Naša enota je bila sestavljena iz različnih modulov. Pripadniki enote vodnikov reševalnih psov so člani nevladne organizacije in v sistemu zaščite in reševanja sodelujejo pogodbeno. Člani potapljaške enote so prav tako člani nevladne prostovoljske organizacije. Gasilci pa so profesionalci in kot takšni sodelujejo v sistemu ZIR. To so tudi strokovno tri povsem različna področja. Vendar med vajo nismo imeli težav s sodelovanjem pri izvajanju nalog ali usklaje-

vanju dela. To zelo dobro sodelovanje med posameznimi moduli je po mojem globokem prepričanju posledica izkušenj, ki smo jih pridobili na drugih mednarodnih vajah, na katerih smo sodelovali v zadnjih letih. Zdaj vemo, kako je treba različne strokovne enote uskladiti med seboj, da dobro delujejo.«

Kakor je povedal Miloš Kovač, so vsi pripadniki enote pokazali izjemno pripravljenost za delo. Med vajo ni bilo niti enega primera, da bi pripadnik enote zavrnil delo. O delovni vnemi naših reševalcev govori tudi neuradni podatek, da je naša enota opravila največ delovnih ur. Slovenski vodniki reševalnih psov so imeli svojega vodjo, ki je organiziral iskanje in pri tem sodeloval z našimi gasilci, ki so deloma sodelovali kot tehnični reševalci. Odlično so sodelovali tudi s tehničnimi reševalci iz enot iz drugih držav. Njihova odlična pripravljenost in usposobljenost se je pokazala tudi na koncu vaje, saj so našli največ ponesrečencev. Gasilci so znova potrdili svojo prislovično strokovnost, požrtvovalnost in visoko usposobljenost. Vsi med njimi so opravili tudi švedske tečaje za posredovanje v nesrečah z nevarnimi snovmi, tako da ni nikakršnega dvoma v njihovo strokovnost. Med vajo so navezali dobre stike s poljsko enoto, saj so poljski gasilci prihajali v naš tabor in našim gasilcem čestitali za odlično opravljeno delo. Enako je bilo tudi z drugimi gasilci. Visoko strokovnost so pokazali tudi potapljači, ki so se izkazali že na prejšnjih mednarodnih vajah.

»Povedati je treba, da pripadniki naše enote niso izstopali samo s svojim znanjem in usposobljenostjo, ampak si je vsakdo med njimi prizadeval, da bi delovali kot celota. Svojo vlogo je odlično opravil tudi naš častnik za zvezo, ki je bil ves čas v štabu vaje. Natančno je vedel, kaj naša enota ima in kaj zna, po drugi strani pa je lahko usklajeval delovanje z lokalnimi oblastmi in mednarodnim štabom vaje. S svojim znanjem in usposobljenostjo sta se izkazala tudi oba pripadnika enote, ki sta skrbela za informacijsko telekomunikacijsko podporo (IT). Sicer pa smo že znani po tem, da je naša IT podpora odlična. Tudi logistična podpora je bila vrhunska. Hrana na Madžarskem in v Romuniji ni najbolj po našem okusu. Zato smo na lastne stroške zagotovili prehrano, ki je ustrezala vsem. Težava je bila tudi v tem, da zaradi angažiranosti posameznih modulov ni bilo mogoče zagotoviti prehrane v taboru.

Kakor sem že omenil, je bilo delovanje enote odlično, posebej pa bi izpostavil vodje posameznih enot, predvsem njihovo prilagodljivost. V takšnih akcijah je zelo

težko predvideti vse, kar se lahko zgodi, in takrat se je treba zelo hitro prilagajati — in vodjem enot je to uspelo. S čakanjem na nekoga drugega, da odloči, da bo nekaj zagotovil ali nekaj naredil, človeških življenj ni mogoče rešiti,« je še poudaril Miloš Kovač.

Zakaj so Avstrijci predčasno odšli z vaje

Po besedah Miloša Kovača je reševalna enota iz Avstrije prišla na vajo in »padla« v nekoliko kaotične razmere. Prav takšne ali celo slabše bi bile razmere ob resnični naravni nesreči. Ob živce jih je spravilo predvsem dejstvo, da so ob prihodu dobili madžarskega častnika za zvezo in tolmača, ki jih je vodil tudi na delovne točke. Vendar se madžarski častnik za zvezo ni najbolje znašel v tej vlogi in avstrijska enota je krožila po mestu in iskala svojo delovno točko.

»To pa je Avstrijce,« je ocenil Miloš Kovač, »ki so zgovorniki zelo podrobnega načrtovanja, vrglo iz ravnotežja. Vendar menim, da to ni pravi, še manj pa najboljši pristop. Če hočeš pomagati, moraš obdržati trezno glavo in se znajti po svojih najboljših močeh.«

Na sestankih je vodja avstrijske enote nenehno učil organizatorje, kako morajo pripadniki lokalnih struktur opraviti posamezno nalogo. Nekaj predlogov so organizatorji upoštevali, vseh pa preprosto ni bilo mogoče upoštevati. Na sredinem sestanku z organizatorji vaje je vodja avstrijske enote preprosto povedal, da odhajajo z vaje zaradi slabe organizacije, zaradi katere ne more več ohranjati kolektivnega duha v enoti. Organizatorji so bili nad tem dejanjem presenečeni, saj so Avstrijci odšli domov že z Madžarske, tako da sploh niso vedeli, kako so vajo organizirali Romuni,« je zaključil Miloš Kovač.

Opomba: vse fotografije arhiv URSZR

Viri in literatura

1. Dnevna poročila, ki jih je enota pošiljala Centru za obveščanje Republike Slovenije.
2. Elaborat za vajo.
3. Pogovor z Milošem Kovačem.
4. Sklep Vlade Republike Slovenije o sodelovanju na vaji Huromex 2008.